

„HATÁRON ÁTNYÚLÓ INFRASTRUKTÚRA- HÁLÓZATOK”

Fleischer Tamás
MTA KRTK Világgazdasági Intézet
[http://www.vki.hu/~tfleisch/
tfleischer@vki.hu](http://www.vki.hu/~tfleisch/tfleischer@vki.hu)

https://www.youtube.com/watch?v=uxDyJ_6N-6A

<http://rutube.ru/video/937cb376e18f6b7b3cca7c1f727e07ad/>

[http://indavideo.hu/video/Nagyot_valtozott_Europa_terkepe?a
utostart=1&utm_source=flash&utm_medium=relatedvideos&
utm_campaign=videoplayer](http://indavideo.hu/video/Nagyot_valtozott_Europa_terkepe?a_utostart=1&utm_source=flash&utm_medium=relatedvideos&utm_campaign=videoplayer)

„HATÁRON ÁTNYÚLÓ INFRASTRUKTÚRA- HÁLÓZATOK”

Fleischer Tamás
MTA KRTK Világgazdasági Intézet
[http://www.vki.hu/~tfleisch/
tfleischer@vki.hu](http://www.vki.hu/~tfleisch/tfleischer@vki.hu)

Határok és határtérségek konferencia
MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
Centrál Hotel, 4400 Nyíregyháza, Nyár u. 2-4.
Nyíregyháza, 2014. június 25-26.

INFRASTRUKTÚRA- HÁLÓZATOKON ÁTNYÚLÓ HATÁROK

Fleischer Tamás
MTA KRTK Világgazdasági Intézet
[http://www.vki.hu/~tfleisch/
tfleischer@vki.hu](http://www.vki.hu/~tfleisch/tfleischer@vki.hu)

Határok és határtérségek konferencia
MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
Centrál Hotel, 4400 Nyíregyháza, Nyár u. 2-4.
Nyíregyháza, 2014. június 25-26.

Határon átnyúló infrastruktúra-hálózatok vs. hálózatokon átnyúló határok ?

- ☞ A határ funkciói (barrier, filter, frontier)
- ☞ Vajon melyik tartósabb adottság, a hálózat, vagy a határ?
(Gyakran nem a határ)
- ☞ Határok az európai történelemben
- ☞ Posztmodern / posztindusztriális közelítés
(Éles határok elmosódása)
- ☞ Hogyan tervezzük a hálózatainkat, észleljük-e, hogy
amihez rögzítenénk, az nem stabil? (Gyakran nem)
- ☞ Összefoglalás

A határ jelentősége

- ☰ A határ funkciói: **barrier / filter / frontier**
azaz akadály / szűrő / peremzóna, érintkezési felület
- ☰ **barrier-border / filter-border / contact-border** Ratti R., (1996) Problématique de la frontière et du développement des régions-frontières. Territoires frontaliers. Discontinuité et cohesion, Sciences de la Société n°37, Presses Univairsitaires du Mirail, Toulouse, pp. 37-48.
- ☰ **barrier / filter / frontier / contact-zone** Nemes Nagy József (1998)
A tér a társadalomkutatásban. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület. Budapest.
- ☰ Kovács András (2010) Kereskedelem határok nélkül: A határ menti kiskereskedelem sajátosságai a szlovák-magyar határtérség nyugati felében. Doktori értekezés Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola. Témavezető: Nemes Nagy József DSc. Győr

A határ jelentősége

- ☞ A határ funkciói: **barrier / filter / frontier**
azaz akadály / szűrő / peremzóna, érintkezési felület
- ☞ **barrier-border / filter-border / contact-border** Ratti R., (1996) Problématique de la frontière et du développement des régions-frontières. Territoires frontaliers. Discontinuité et cohésion, Sciences de la Société n°37, Presses Univairsitaires du Mirail, Toulouse, pp. 37-48.
- ☞ **barrier / filter / frontier / contact-zone** Nemes Nagy József (1998)
A tér a társadalomkutatásban. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület. Budapest.
- ☞ Kovács András (2010) Kereskedelem határok nélkül: A határ menti kiskereskedelem sajátosságai a szlovák-magyar határtérség nyugati felében. Doktori értekezés Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola. Témavezető: Nemes Nagy József DSc. Győr

	barrier	filter	frontier
pozitív	+ akadály	+ szűrő	kontaktus-zóna
negatív	- akadály	- szűrő	ütköző-zóna

A határok a kerek százas években - időszámításunk kezdete és 2000 között

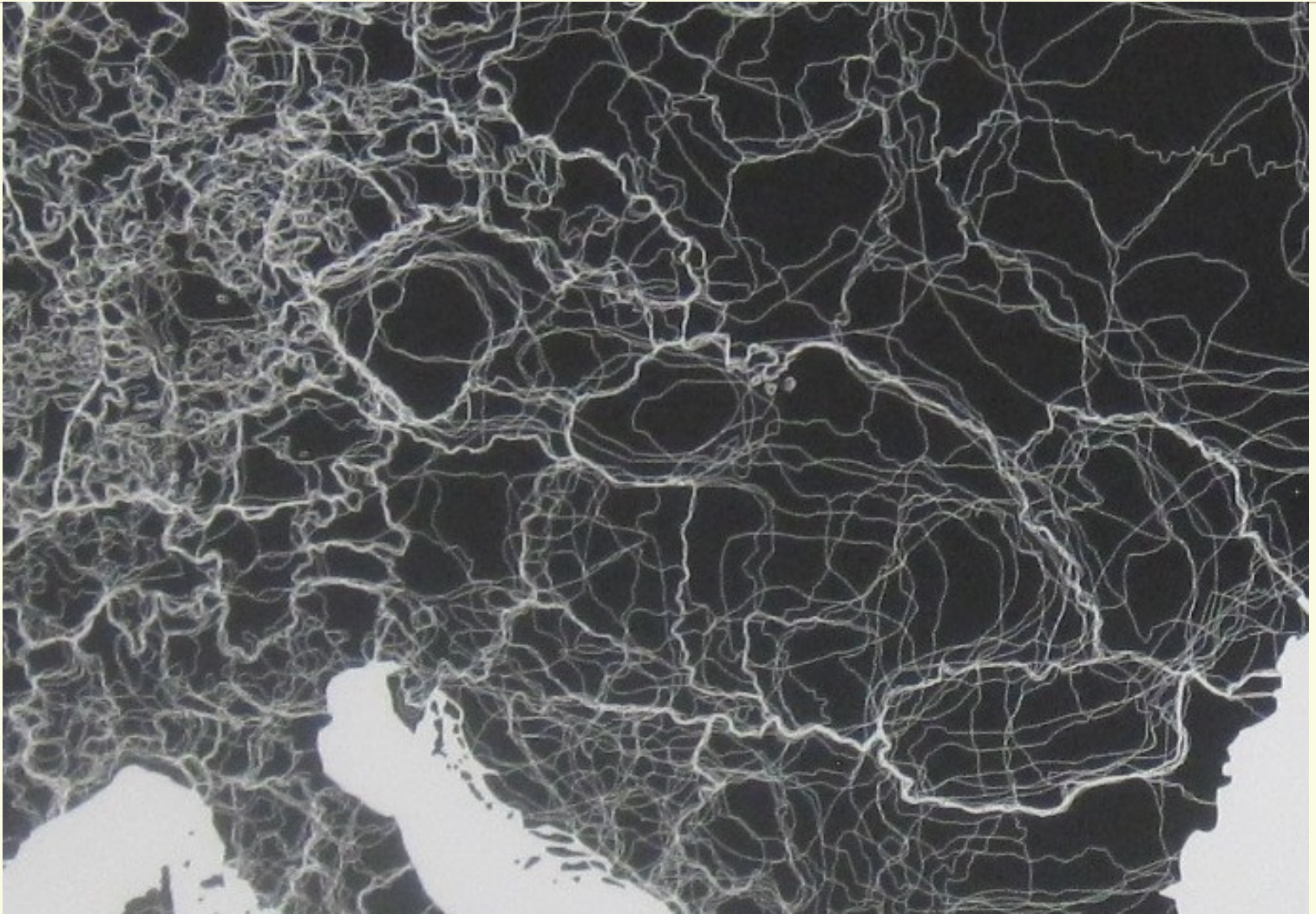

CULTURE STATES
EXPOSITION DES ARTS ET TECHNIQUES
APPLIQUES A LA VIE MODERNE

SUPERIMPOSITION OF
POLITICAL FRONTIERS
AT THE TURN OF EACH
CENTURY BETWEEN
YEAR 0 AND YEAR 2000
ON THE EUROPEAN
PENINSULA AND ITS
SURROUNDINGS

A határok a kerek százas években - időszámításunk kezdete és 2000 között

Forrás: Société réaliste (Paris) ill. Privát nacionalizmus kiállítás (Kassa, P cs)

☰ A **Privát nacionalizmus** c. programsorozat közép-európai perspektívából közelít a nacionalizmus problémájához; ennek eszk z ul a kortárs képzőművészetet, a kritikai, a társadalmi-kulturális folyamatokra, konfliktusokra reagens attitűdjét kívánja alkalmazni. A program egy nyolc f s nemzetközi kurátori testület szakmai irányításával j n létre, tizenöt ország negyven m v sz nek részvételével valósul meg, és elsődlegesen egy utazó kiállítást hoz létre, mely hat országban kerül bemutatásra (Cseh Köztársaság/ **Prága**, Szlovákia/**Kassa**, Magyarors g/**P cs**, N metors g/Drezda, Lengyelors g/Krakkó, Magyarors g/Debrecen, T r kors g/Isztambul).

☰  n a kassai t rlaton k sz tettem a fentebbi k peket.

Forrás: Société réaliste (Paris) ill. Privát nacionalizmus kiállítás (Kassa)

Forrás: Société réaliste (Paris)

ill. Privát nacionalizmus kiállítás

CULTURE STATES
EXPOSITION DES ARTS ET TECHNIQUES
APPLIQUES A LA VIE MODERNE

SURVEY OF FORMER INDEPENDENT STATES OF 20TH CENTURY EUROPE

1. ARADYAN REPUBLIC, December 1919 - June 1919;
2. ARBERESH STATE OF HORA E ARBERESHËVËT, June - December 1948;
3. AUTONOMOUS PROVINCE OF WESTERN BOSNIA, September 27, 1993 - August 7, 1995;
4. BANAT REPUBLIC, October 31 - November 15, 1918;
5. BAVARIAN SOVIET REPUBLIC, April 6, 1919 - May 3, 1919;
6. CENTROCASPIAN DICTATORSHIP, August 1, 1918 - September 15, 1918;
7. CHECHEN REPUBLIC, January 11, 1991 - February 2000;
8. CRETAN STATE, December 9, 1908 - September 24, 1908;
9. CROATIAN REPUBLIC OF HERZEGOVINA, November 16, 1991 - January 20, 1994;
10. DONETSK-KRIVOY ROG SOVIET REPUBLIC, February 12 - March 26, 1918;
11. DUCHY OF COURLAND AND SEMIGALLIA, March 9 - September 22, 1918;
12. FREE CITY OF DANZIG, January 10, 1920 - September 2, 1939;
13. FREE REPUBLIC OF SCHWARZENBERG, May 9 - June 24, 1945;
14. FREE STATE OF IKARIA, July 18 - November 1912;
15. FREE STATE OF TRIESTE, September 10, 1947 - October 26, 1954;
16. FREE TERRITORY (Makhovnik), January 1919 - August 1921;
17. GALICIAN SOVIET SOCIALIST REPUBLIC, July 8 - September 25, 1920;
18. INDEPENDANT STATE OF FLANDERS, 1917 - 1918;
19. ITALIAN REGENCY OF CARNARO, September 12, 1919 - December 30, 1920;
20. KOMANCA REPUBLIC, November 4, 1918 - January 23, 1919;
21. KRUSHEVO REPUBLIC, August 3 - 13, 1903;
22. LAJTAJÁNSÁG, October 4 - November 5, 1921;
23. LEMKO-RUSYN REPUBLIC OF FLORYNKA, December 5, 1918 - March 1920;
24. LITBEL (Lithuanian-Belarusian Soviet Socialist Republic), February 27 - August 25, 1919;
25. LOKOT REPUBLIC, November 1941 - August 1943;
26. MOUNTAINOUS REPUBLIC OF THE NORTHERN CAUCASUS, March 1917 - June 1920;
27. PRINCIPALITY OF PINDUS, 1941 - 1944;
28. REPUBLIC OF ADJARIA, 1921;
29. REPUBLIC OF ALBA, October 10 - November 2, 1944;
30. REPUBLIC OF ALSACE, November 10 - 22, 1918;
31. REPUBLIC OF BIHAC, 1994 - December 14, 1995;
32. REPUBLIC OF CARPATHO-UKRAINE, March 14 - 16, 1939;
33. REPUBLIC OF GAGALIZIA, August 19, 1991 - December 23, 1994;
34. REPUBLIC OF GUMULJINA, August 31 - October 25, 1913;
35. REPUBLIC OF HIRDIYA, July 17 - November 20, 1921;
36. REPUBLIC OF NORTH INDIA, January 23 - December 6, 1920;
37. REPUBLIC OF SERBIAN KRAJINA, December 21, 1990 - May 3, 1995;
38. REPUBLIC OF UŽICE, July 28 - December 1, 1941;
39. RHENISH REPUBLIC, October 21, 1923 - November 26, 1924;
40. SAAR, February 26, 1920 - March 1, 1935;
41. SAAR PROTECTORATE, December 15, 1947 - October 27, 1956;
42. SERBIAN-HUNGARIAN BARANYA-BAJA REPUBLIC, August 14 - 25, 1921;
43. SOVIET REPUBLIC OF NAISSAAR, November 28, 1917 - February 26, 1918;
44. STATE OF MEMELLAND, June 28, 1919 - January 19, 1923;
45. TATAR REPUBLIC OF KIEL-URAL, December 12, 1917 - December 1918;
46. TRANSCAUCASIAN DEMOCRATIC FEDERATIVE REPUBLIC, February 24 - May 26, 1918;
47. UNITED BALTIC DUCHY, April 12, 1918 - July 3, 1919;
48. WEST UKRAINIAN NATIONAL REPUBLIC, October 19, 1918 - January 22, 1919;

Forrás: Société réaliste (Paris)

ill. Privát nacionalizmus kiállítás

CULTURE STATES
EXPOSITION DES ARTS ET TECHNIQUES
APPLIQUES A LA VIE MODERNE

1. ARADAYAN REPUBLIC, December 1918 - June 1919;
2. ARBĚRESH STATE OF HORA E ARBĚRESHĚVET, June - December 1940;
3. AUTONOMOUS PROVINCE OF WESTERN BOSNIA, September 27, 1993 - August 7, 1995;
4. BANAT REPUBLIC, October 31 - November 15, 1918;
5. BAVARIAN SOVIET REPUBLIC, April 6, 1919 - May 3, 1919;
6. CENTROCASPIAN DICTATORSHIP, August 1, 1918 - September 15, 1918;
7. CHECHEN REPUBLIC, January 11, 1991 - February 2000;
8. CRETAN STATE, December 9, 1898 - September 24, 1908;
9. CROATIAN REPUBLIC OF HERZEG-BOSNIA, November 18, 1991 - January 20, 1994;
10. DONETSK-KRIVOY ROG SOVIET REPUBLIC, February 12 - March 20, 1918;
11. DUCHY OF COURLAND AND SEMIGALLIA, March 8 - September 22, 1918;
12. FREE CITY OF DANZIG, January 10, 1920 - September 2, 1939;
13. FREE REPUBLIC OF SCHWARZENBERG, May 9 - June 24, 1945;
14. FREE STATE OF IKARIA, July 18 - November 1912;
15. FREE STATE OF TRIESTE, September 15, 1947 - October 26, 1954;
16. FREE TERRITORY (Makhnowia), January 1919 - August 1921;
17. GALICIAN SOVIET SOCIALIST REPUBLIC, July 8 - September 21, 1920;
18. INDEPENDANT STATE OF FLANDERS, 1917 - 1918;
19. ITALIAN REGENCY OF CARNARO, September 12, 1919 - December 30, 1920;
20. KOMANCZA REPUBLIC, November 4, 1918 - January 23, 1919;
21. KRUSHEVO REPUBLIC, August 3 - 13, 1903;
22. LAJTABÁNSÁG, October 4 - November 5, 1921;
23. LEMKO RUSYN REPUBLIC OF FLORYNKA, December 5, 1918 - March 1920;
24. LITBEL (Lithuanian-Belorussian Soviet Socialist Republic), February 27 - August 25, 1919;
25. LOKOT REPUBLIC, November 1941 - August 1943;

**Forrás: Société réaliste (Paris)
ill. Privát nacionalizmus ki llit s**

Forrás: Société réaliste (Paris) ill. Privát nacionalizmus kiállítás

 CULTURE STATES
EXPOSITION DES ARTS ET TECHNIQUES
APPLIQUES A LA VIE MODERNE
**GREATER
EUROPE**

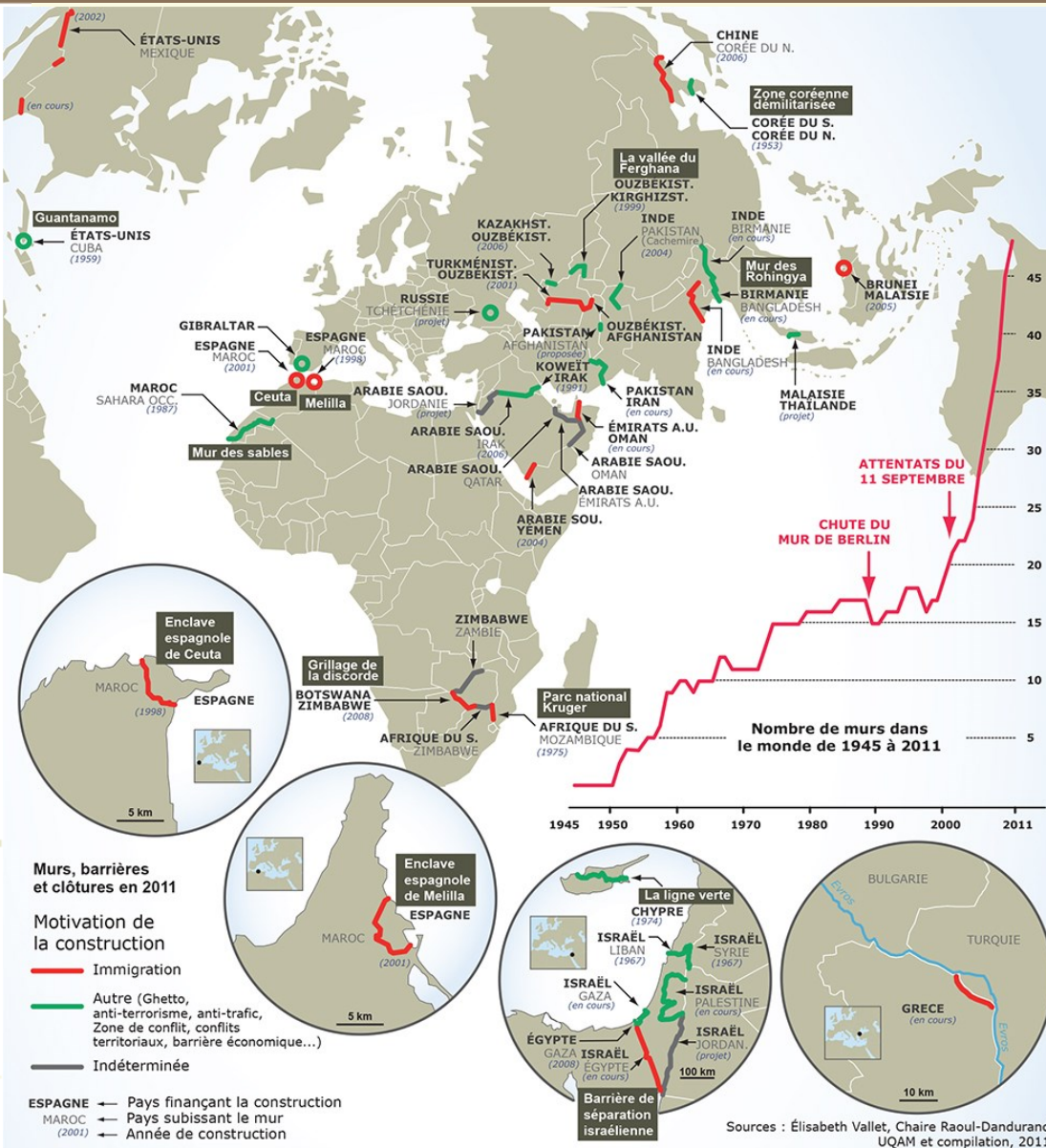

Forrás: Société réaliste (Paris)

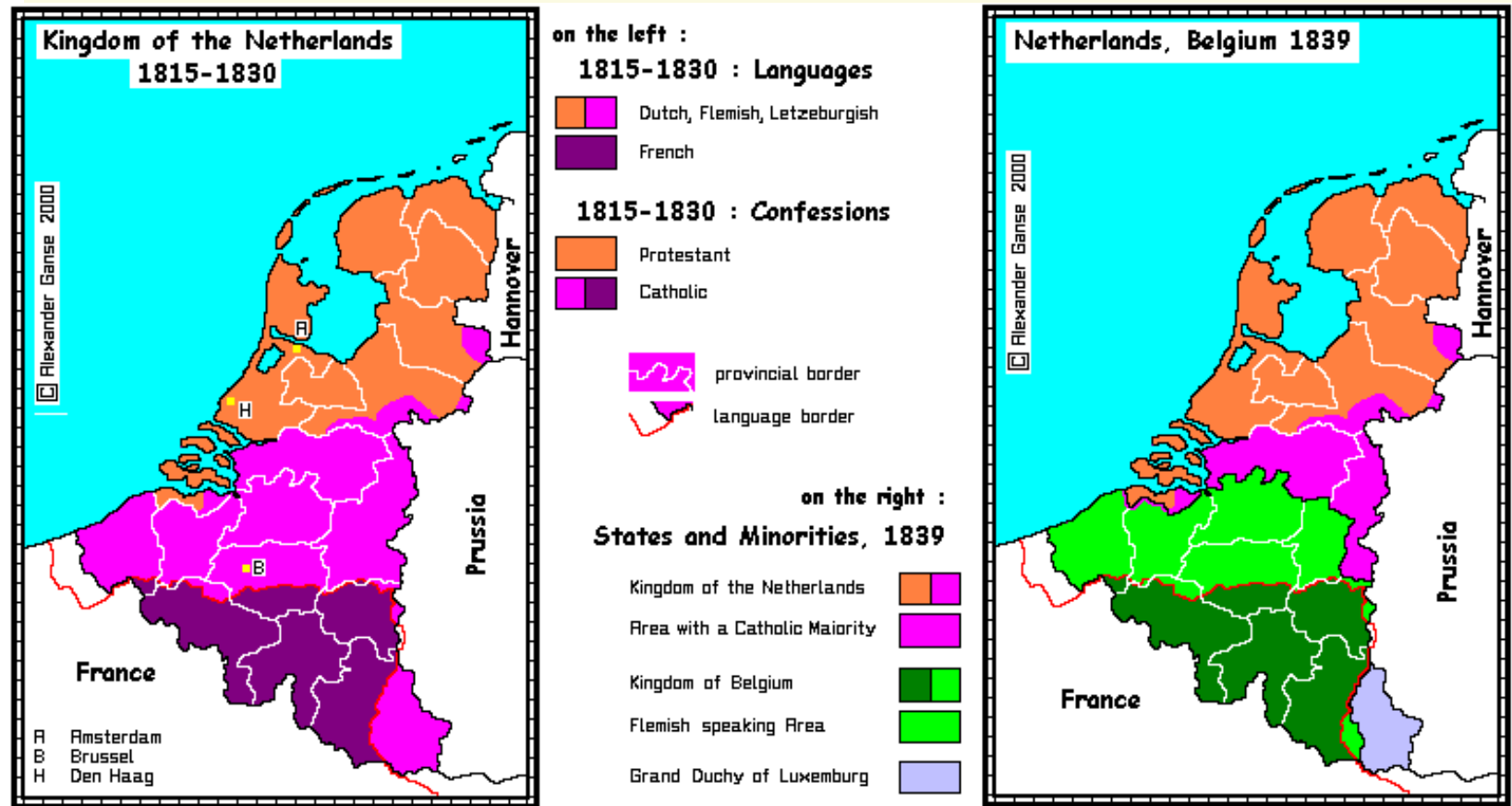
Falak a világban

Merre vannak fallal védett határok (2011-ben)

Egyre több a fal „határok nélküli” világunkban, - számuk már közel jár az 50-hez.

Eltérő nyelvi, vallási és politikai határok

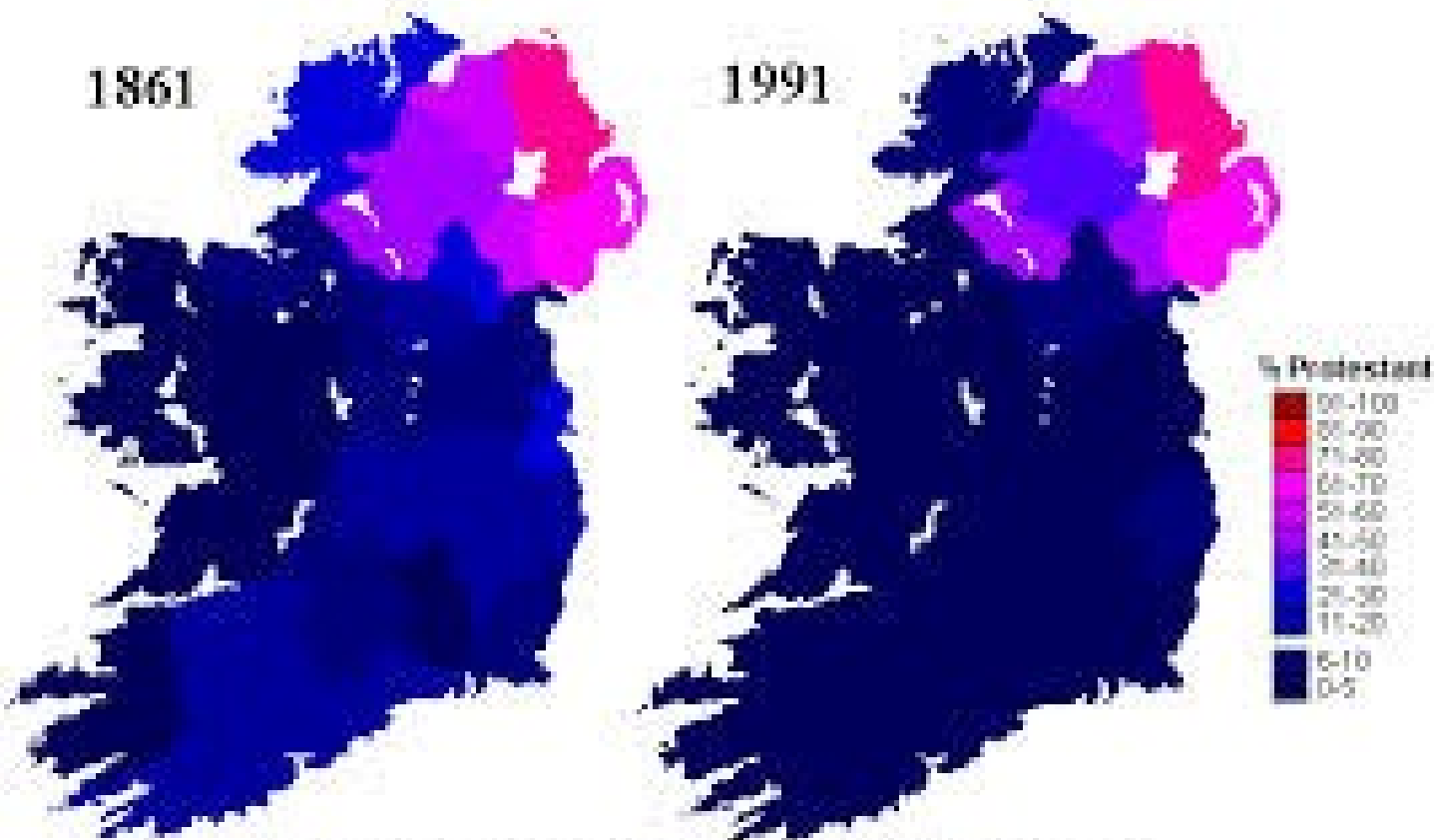

Hollandia és Belgium között a nyelvi és a vallási határ nem esik egybe, a politikai határ egy harmadik vonalon húzódik .

Eltérő nyelvi, vallási és politikai határok

Distribution of Protestants in Ireland, 1861 & 1991
(All based on county figures)

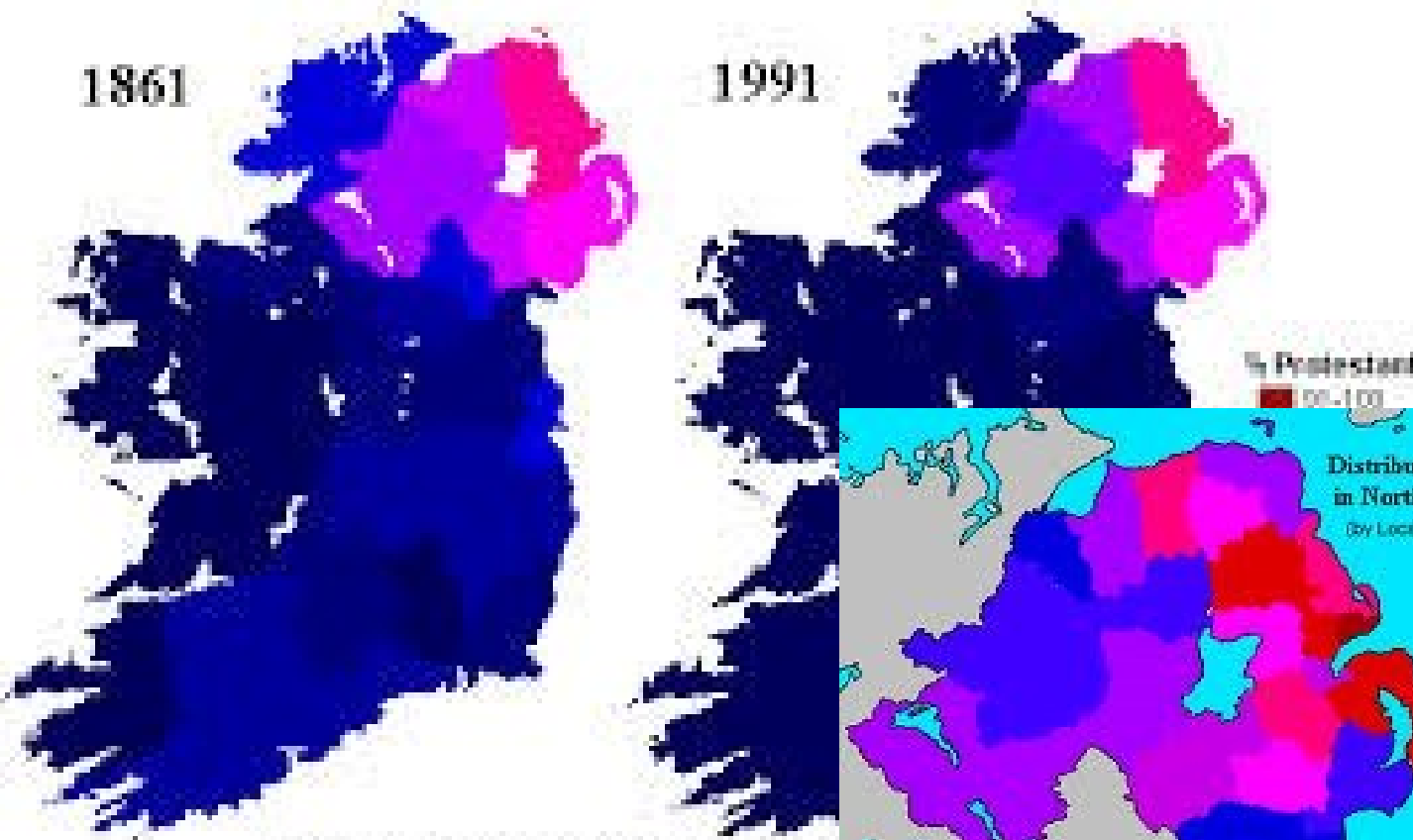

Under the rest of this tab, this map is delivered to be in the public domain.

Eltérő nyelvi, vallási és politikai határok

Distribution of Protestants in Ireland, 1861 & 1991

All based on county figures

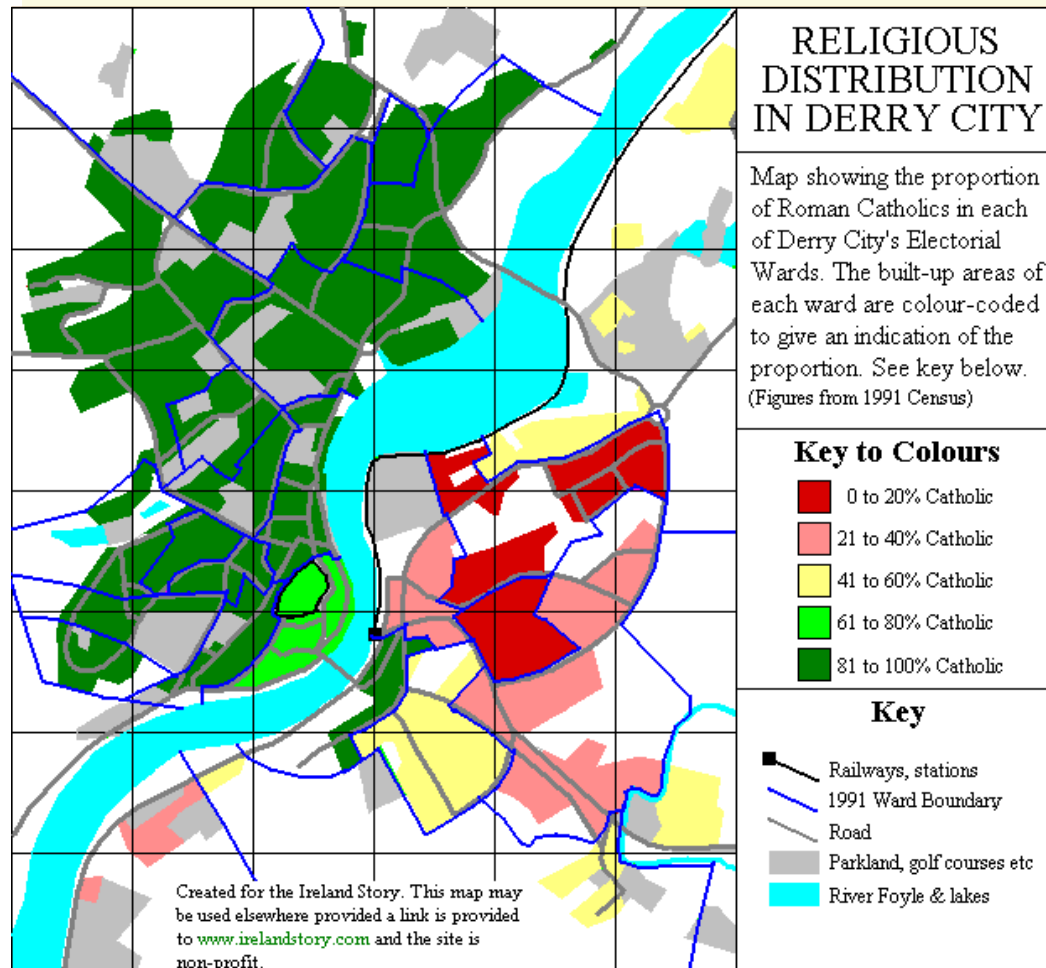

Unlike the rest of this site, this map is dedicated to the public domain.

Unlike the rest of this site, this map is dedicated to the public domain.

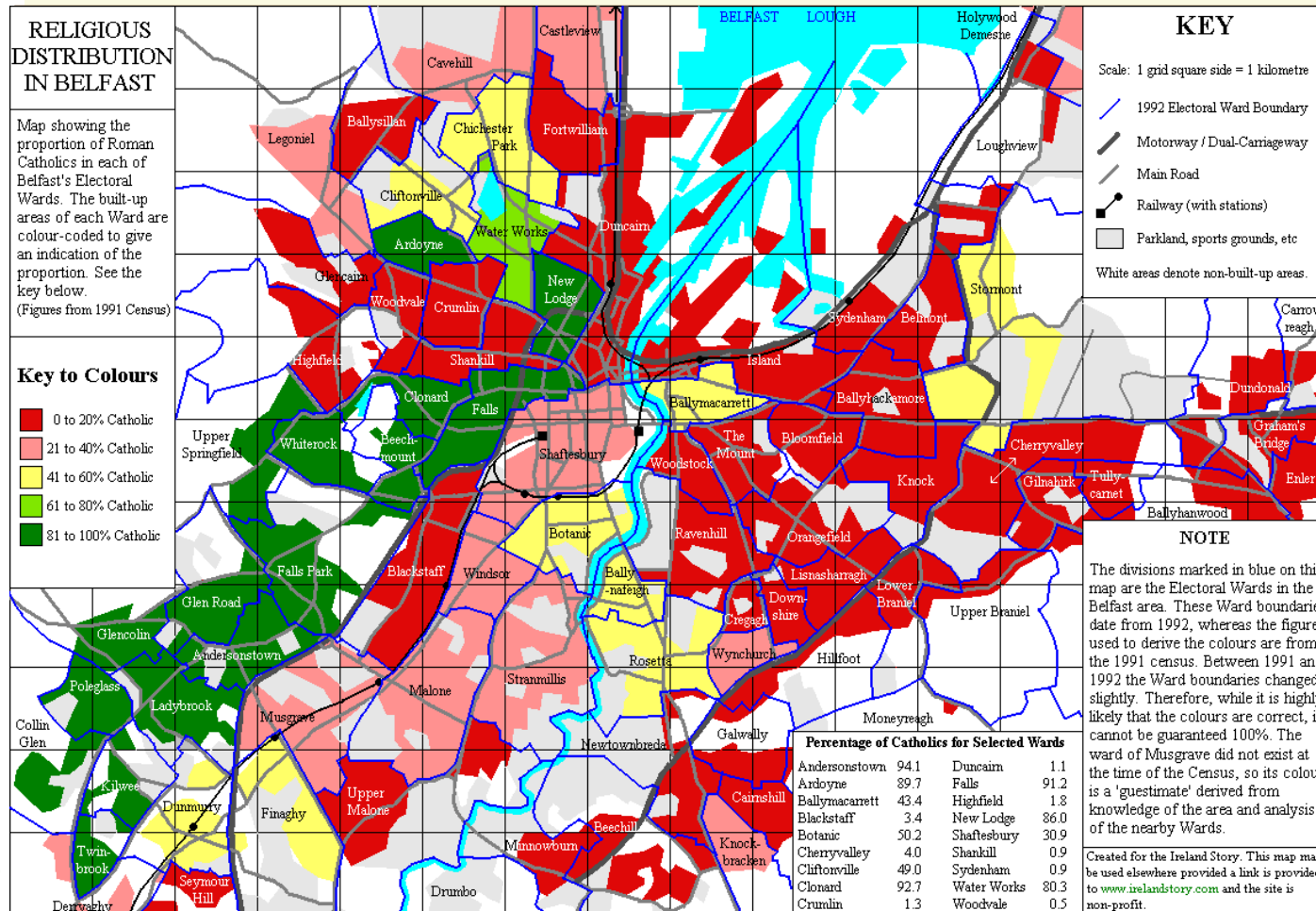
Divided Cities: ahol határvonal tépi föl a városszövetet

Religious distribution in Londonderry

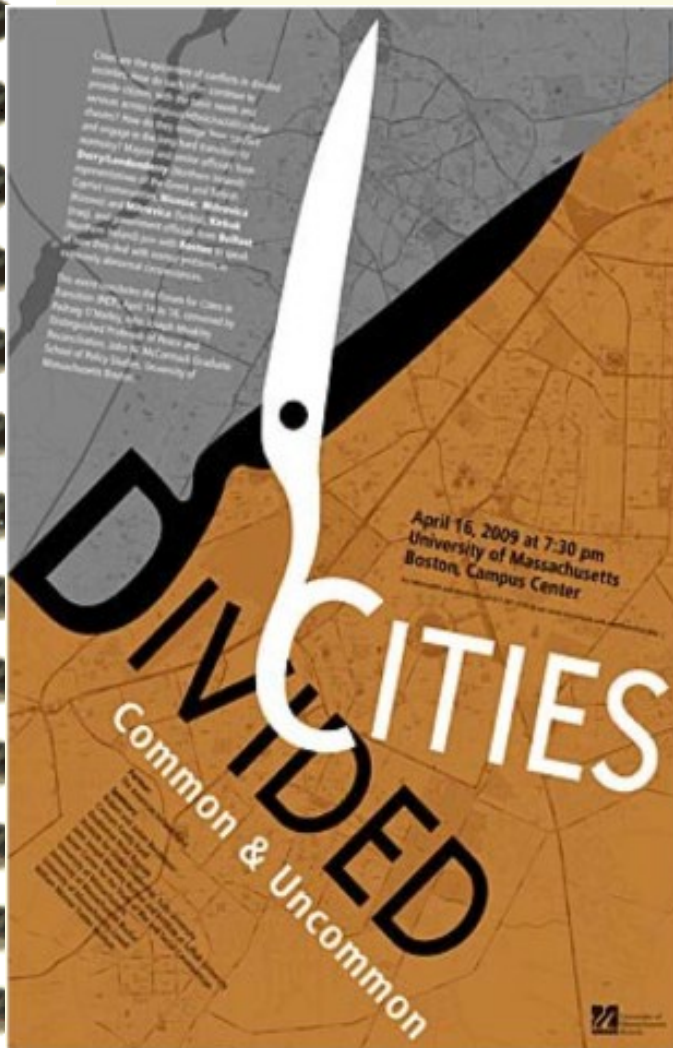

Divided Cities: ahol határvonal tépi föl a városszövetet

Religious distribution in Belfast

Divided Cities: ahol határvonal tépi föl a városszövetet

**CONFLICT IN CITIES
AND THE CONTESTED STATE**

Briefing Papers Launch
& Panel Discussion

8 November 2012, 6:30pm
Kings College, London
The Great Hall, Strand Campus,
The Strand

www.conflictincities.org

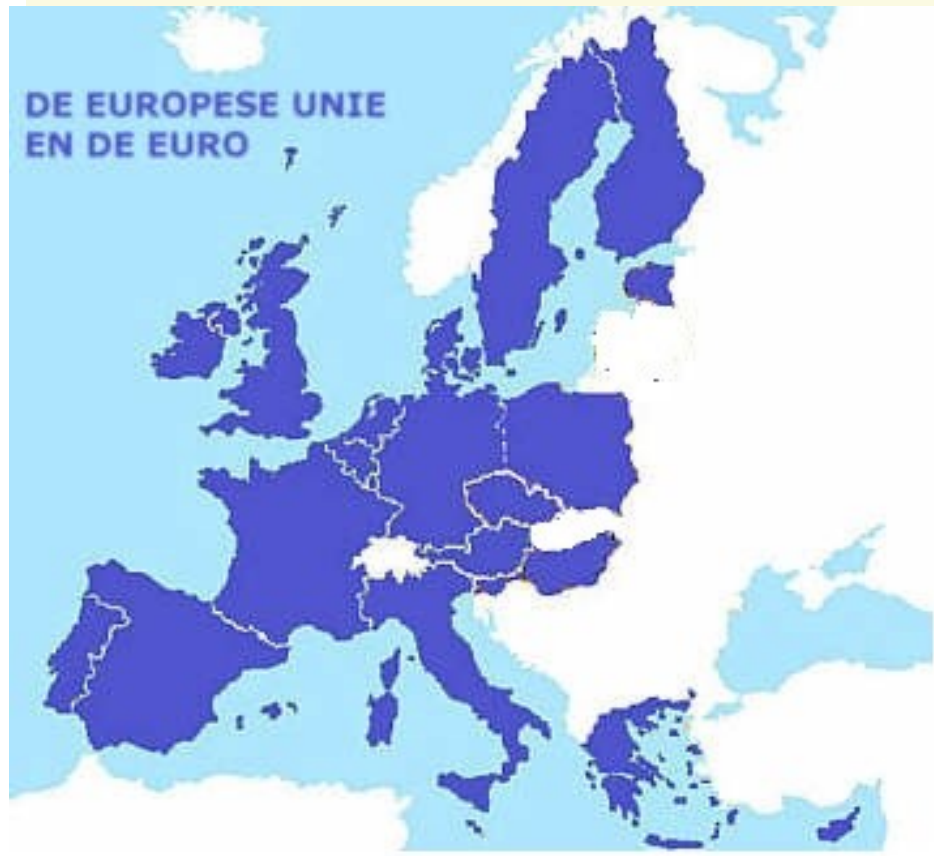
B E I R U T
B E L F A S T
B E R L I N
B R U S S E L S
J E R U S A L E M
K I R K U K
M O S T A R
N I C O S I A
V U K O V A R

- Cinc CONFLICT IN CITIES AND THE CONTESTED STATE
- E-S-R-C ECONOMIC RESEARCH COUNCIL
- UNIVERSITY OF CAMBRIDGE
- Queen's University Belfast
- UNIVERSITY OF EXETER
- ESRC FESTIVAL OF SOCIAL SCIENCE
- KING'S COLLEGE LONDON

Belfast peace-line és Nicosia

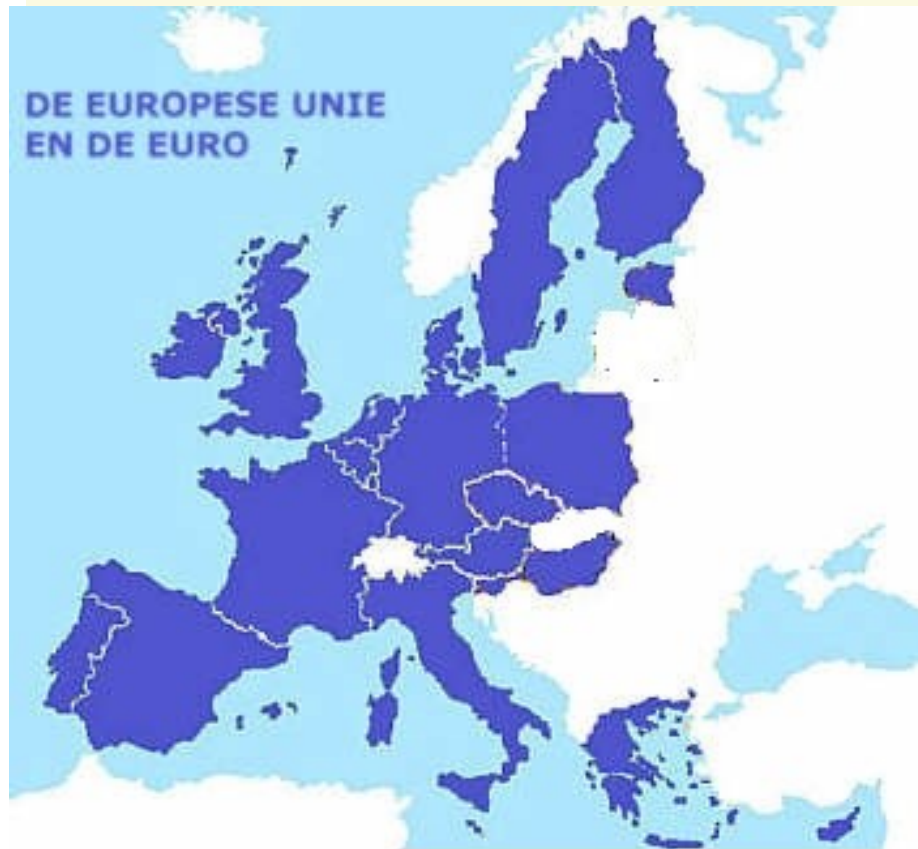
Az Európai Unió határvonaláról

1999 Luxemburg - az EU 5-ös bővítésről dönt

Az Európai Unió határvonaláról

1999 Luxemburg - az EU 5-ös bővítéséről dönt

A hat alapító

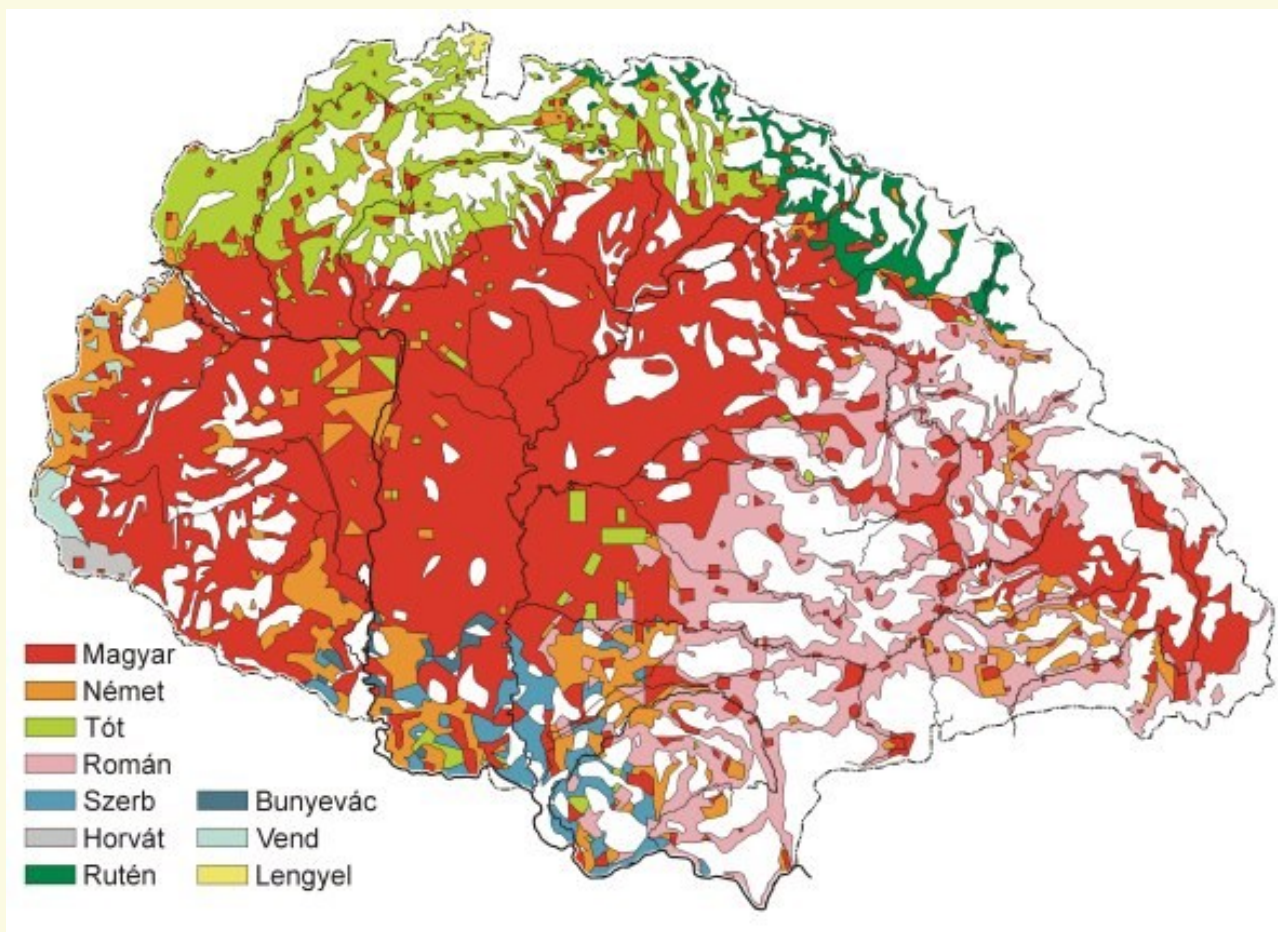
Az Európai Unió határvonaláról

1999 Luxemburg - az EU 5-ös bővítéséről dönt

A pán-európai folyosók terve '97

A Kárpát-medence népei

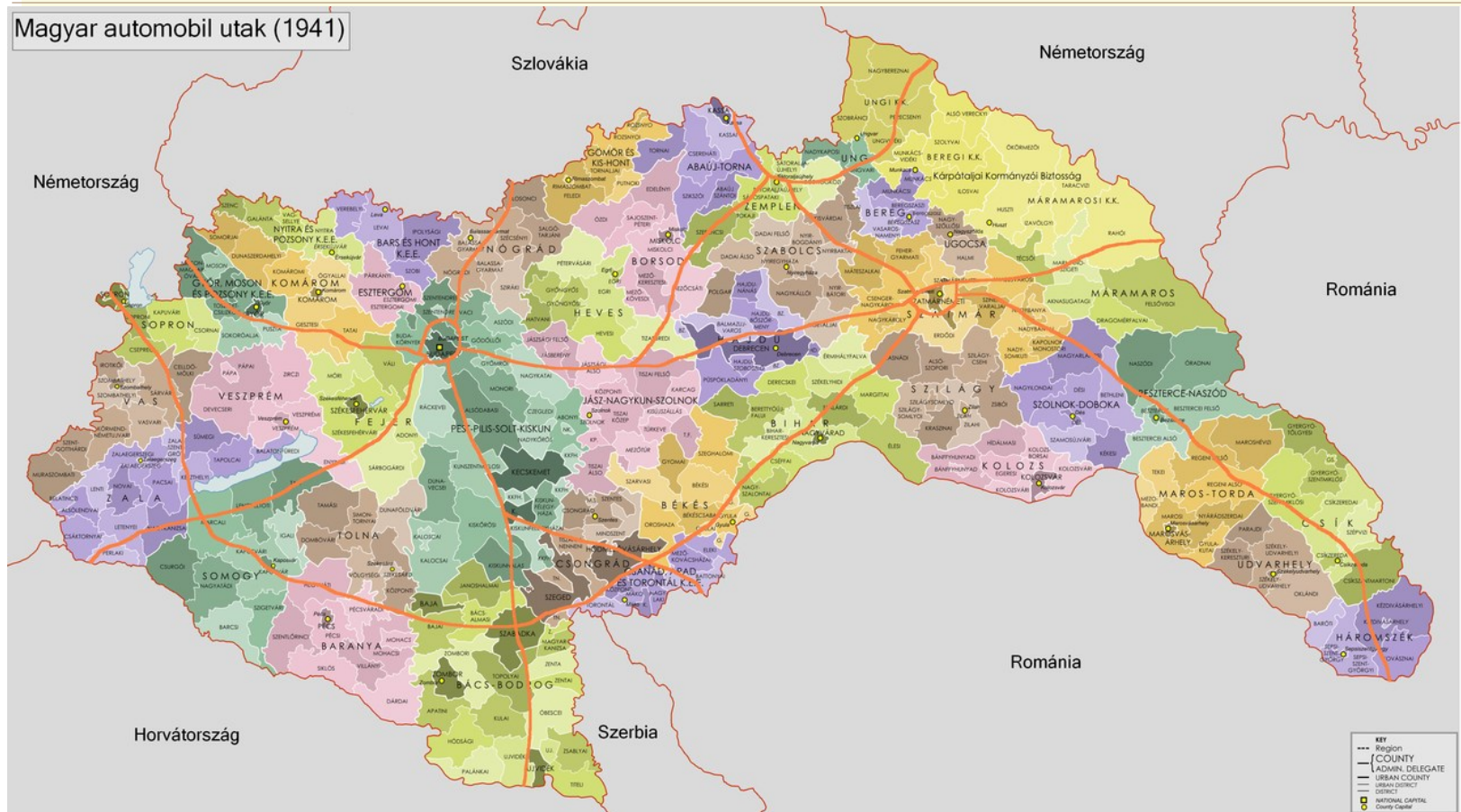
A Teleki-féle „Carte Rouge”

Forrás: http://erdely.ma/ujkepek/594/nagy/teleki-terkep-1_1338803375.jpg

1942: új határok, új tervek...

Magyar automobil utak (1941)

Forrás: Vásárhelyi Boldizsár dr. vitéz: Automobil-pályák műszaki követelményei és a magyar gép-²⁷
jármű-pályák kialakításának programja. Magyar Közlekedéstudományi Társaság, Budapest 1942.

(Ez is infrastruktúra)

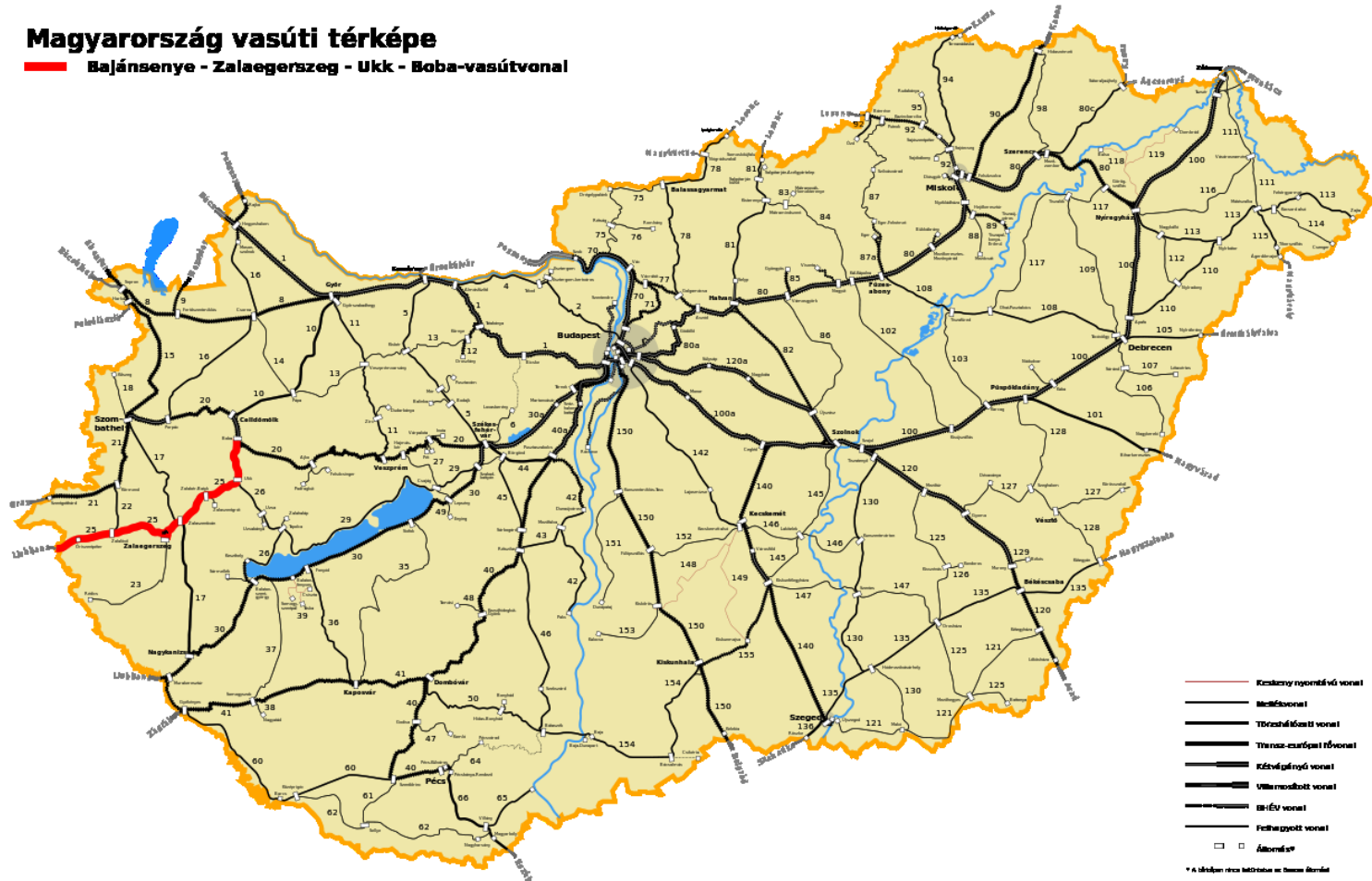
Kárpátalja: a „cseh időkben” kiépült közigazgatás városképileg meghatározó minőséget hozott (Ungvár)

A szlovén vasút közvetlen kapcsolatot teremtett Koper kikötője felé

Magyarország vasúti térképe

— Bajánsenye - Zalaegerszeg - Ukk - Boba-vasútvonal

Bajánsenye–Zalaegerszeg–Ukk–Boba-vasútvonal (szlovén vasúti kapcsolat) 2010

Az M70-es autópálya kiiktatta a horvát szakaszt a szlovén kapcsolatból

M70-es autópálya 2006-ban készült el (az M7 építése csak 2008-ban fejeződött be)
2011 decemberében az EU aláírta a csatlakozási szerződést Horvátországgal.

Az M70-es autópálya kiiktatta a horvát szakaszt a szlovén kapcsolatból

M70-es autópálya 2006-ban készült el (az M7 építése csak 2008-ban fejeződött be)
2011 decemberében az EU aláírta a csatlakozási szerződést Horvátországgal.

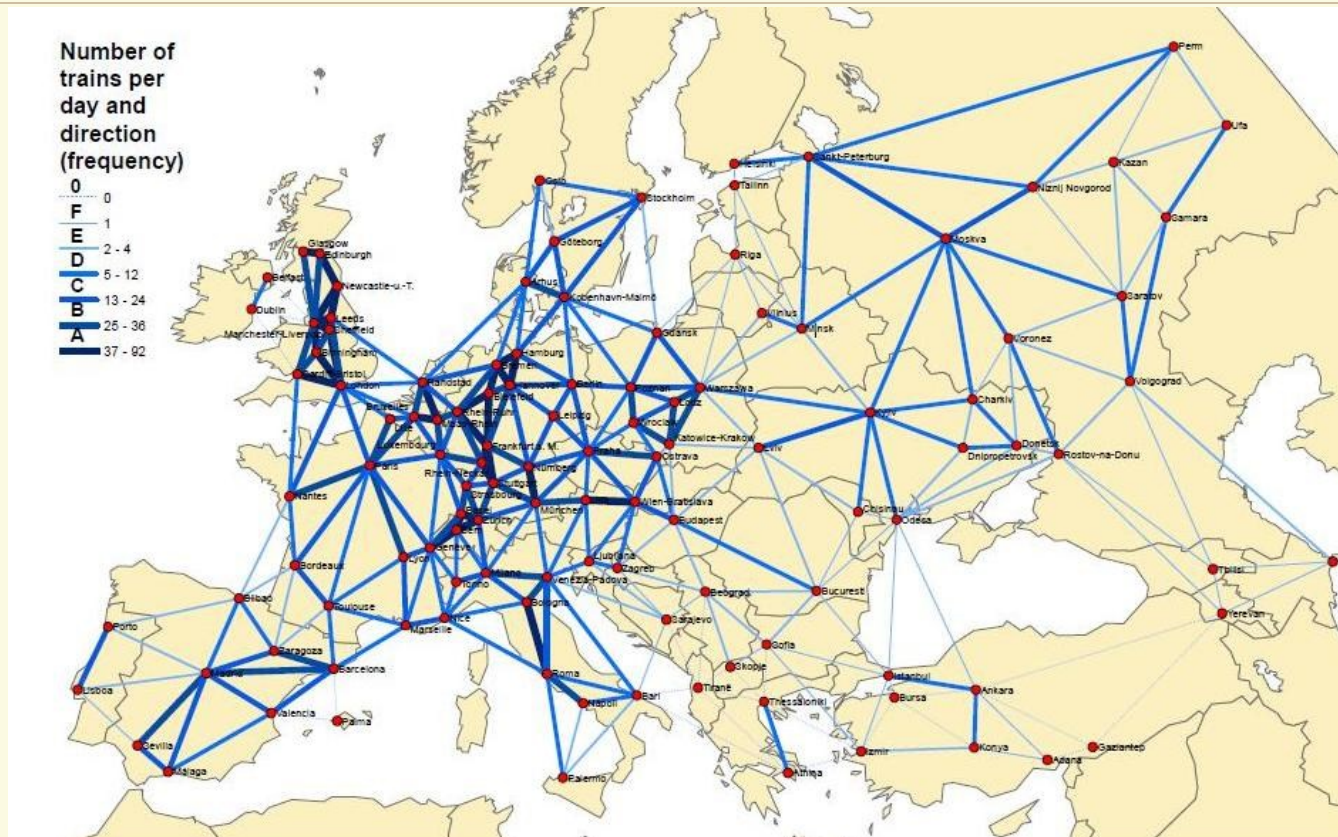
Tervezett TIRS folyosók 2002 (Transport Infrastructure Study in Balkans)

Forrás: TIRS (2002) Transport Infrastructure Regional Study (TIRS) in the Balkans. Final Report Prepared by Louis Berger SA March 2002. ECMT–Agence Francaise de Développement (AFD)
<http://www.cemt.org/topics/tirs/TIRSfinal.pdf>

Number of trains on Tuesday, 20th of March 2012, from 3 a.m. to 3 a.m. next day

Forrás: Lüttmerding, Attila – Gather, Matthias (2013) Level of service on passenger railway connections between European metropolises. Transport and Spatial Planning Institute (Institut Verkehr und Raum) University of Applied Sciences Erfurt (Fach-hochschule Erfurt) ISSN 1868-8586 <http://www.fh-erfurt.de/fhe/en/transport-and-spatial-planning-institute/downloads/reports-of-the-transport-and-spatial-planning-institute/>

Összegzés

az infrastruktúra-hálózatokról és a határokról

- ☞ (1) Az éles, határozott, karakteres határok helyett a poszt-indusztriális korban előtérbe kerülnek az **elmosódó**, felszívódó, jelképes **határok**.
- ☞ (2) Egyes fontos infrastruktúra **folyosók legalább olyan tartósak**, mint a határok.
- ☞ (3) **Döntéshozók rendre túlértékelik** az aktuális határ szerepét, és hozzá igazítják, ezzel gyakran eltorzítják az infrastruktúra hálózatokat.
- ☞ (4) Kis léptékben – városokban, határzónákban – új határok meglévő **hálózati szövetet tépnek fel**, korábbi kapcsolatokat lehetetlenítenek el.
- ☞ (5) Nagy léptékben, tervezett folyosók esetén a határok túlzott figyelembevételre funkcionálisan **torzítja a hálózat** majdani szerkezetét.
- ☞ (6) Míg e hálózatok kialakításakor a jelenleginél kisebb figyelmet kellene fordítani a határokra, addig a hálózaton folyó **működést** nagymértékben **befolyásolják** a rövid távon érvényes kapcsolati viszonyok.
- ☞ (7) De: foglalkoztatás, jövedelem, tanulás, adó stb. – **nemzeti ügyek!**

HATÁRON ÁTNYÚLÓ INFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZATOK - INFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZATOKON ÁTNYÚLÓ HATÁROK

Fleischer Tamás
MTA KRTK Világgazdasági Intézet
[http://www.vki.hu/~tfleisch/
tfleischer@vki.hu](http://www.vki.hu/~tfleisch/tfleischer@vki.hu)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET !

Határok és határtérségek konferencia
MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
Centrál Hotel, 4400 Nyíregyháza, Nyár u. 2-4.
Nyíregyháza, 2014. június 25-26.